

2017 Rhif 22

Cynllun Grant Dysgu Llywodraeth Cymru (Addysg Bellach) (Cymru) 2017

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Cynllun)

Mae'r Cynllun hwn yn darparu ar gyfer talu grant sy'n dibynnu ar brawf modd ("Grant Dysgu Llywodraeth Cymru") er mwyn helpu i dalu costau astudio, ar gyfer myfyrwyr 19 oed neu drosodd sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ac yn dilyn cyrsiau addysg bellach dynodedig yn ystod y flwyddyn academiaidd sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2017. Mae Grant Dysgu Llywodraeth Cymru ar gael i fyfyrwyr cymwys pa un ai yng Nghymru ynteu rhywle arall yn y Deyrnas Unedig y byddant yn dewis astudio.

Daw'r Cynllun i rym ar 1 Medi 2017 ac mae'n gymwys mewn cysylltiad â'r flwyddyn academiaidd sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2017 ond cyn 1 Medi 2018.

Bydd Cynllun Grant Dysgu Llywodraeth Cymru (Addysg Bellach) (Cymru) 2016 (2016 Rhif 22) yn parhau mewn grym mewn cysylltiad â'r flwyddyn academiaidd sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2016 ond cyn 1 Medi 2017.

2017 Rhif 22

Cynllun Grant Dysgu Llywodraeth Cymru (Addysg Bellach) (Cymru) 2017

Mae'r Cynllun hwn yn gweithredu o dan adrannau 14, 15 ac 16 o Ddeddf Addysg 2002 ac yn gymwys mewn perthynas â blwyddyn academaidd 2017/2018.

RHAN 1 CYFFREDINOL

Enwi a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Cynllun hwn yw Cynllun Grant Dysgu Llywodraeth Cymru (Addysg Bellach) (Cymru) 2017.

(2) Mae'r Cynllun hwn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2.—(1) Yn y Cynllun hwn—

ystyr “addysg uwch” (“*higher education*”) yw addysg a ddarperir drwy gyfrwng cwrs o unrhyw ddisgrifiad a geir yn Atodlen 6 o Ddeddf Diwygio Addysg 1988⁽¹⁾;

ystyr “Aelod-wladwriaeth” (“*Member State*”) yw Aelod-wladwriaeth o'r Undeb Ewropeaidd;

ystyr “Blwyddyn Academaidd 2014/2015” (“*Academic Year 2014/2015*”) yw'r cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dechrau ar—

- (a) 1 Medi 2014 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2014 a chyn 1 Ionawr 2015;
- (b) 1 Ionawr 2015 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2015 a chyn 1 Ebrill 2015;
- (c) 1 Ebrill 2015 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ebrill 2015 a chyn 1 Gorffennaf 2015;
- (d) 1 Gorffennaf 2015 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Gorffennaf 2015 a chyn 1 Medi 2015;

(1) 1988 p. 40.

ystyr “Blwyddyn Academaidd 2017/2018” (“*Academic Year 2017/2018*”) yw’r cyfnod o ddeuddeng mis sy’n dechrau ar—

- (a) 1 Medi 2017 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2017 a chyn 1 Ionawr 2018;
- (b) 1 Ionawr 2018 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2018 a chyn 1 Ebrill 2018;
- (c) 1 Ebrill 2018 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ebrill 2018 a chyn 1 Gorffennaf 2018;
- (d) 1 Gorffennaf 2018 pan fo blwyddyn academaidd y cwrs dynodedig o dan sylw yn dechrau ar neu ar ôl 1 Gorffennaf 2018 a chyn 1 Medi 2018;

ystyr “blwyddyn dreth” (“*tax year*”) yw blwyddyn dreth 2016, blwyddyn dreth 2017 neu flwyddyn dreth 2018, yn ôl yr hyn y mae’r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “blwyddyn dreth 2016” (“*2016 tax year*”) yw’r cyfnod o ddeuddeng mis sy’n dod i ben ar 5 Ebrill 2016;

ystyr “blwyddyn dreth 2017” (“*2017 tax year*”) yw’r cyfnod o ddeuddeng mis sy’n dod i ben ar 5 Ebrill 2017;

ystyr “blwyddyn dreth 2018” (“*2018 tax year*”) yw’r cyfnod o ddeuddeng mis sy’n dod i ben ar 5 Ebrill 2018;

ystyr “ceisydd” (“*applicant*”) yw person sy’n gwneud cais am gymorth yn unol â pharagraff 6;

ystyr “corff dyfarnu cydnabyddedig” (“*recognised awarding body*”) yw Awdurdod Cymwysterau’r Alban⁽¹⁾, corff dyfarnu sydd wedi ei gymeradwyo ac sy’n cael ei reoleiddio gan Awdurdod Cymwysterau’r Alban yn unol â Deddf Addysg (Yr Alban) 1996⁽²⁾, Cyngor Gogledd Iwerddon ar gyfer y Cwricwlwm, Arholiadau ac Asesiadau⁽³⁾, cyrff a gydnabyddir o dan adran 132 o Ddeddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009⁽⁴⁾ a chyrff neu bersonau a gydnabyddir o dan adran 30(1)(e) o Ddeddf Addysg 1997⁽⁵⁾ neu Ran 3 o Ddeddf Cymwysterau Cymru 2015⁽⁶⁾;

(1) Sefydlwyd Awdurdod Cymwysterau’r Alban gan Orchymyn Awdurdod Cymwysterau’r Alban (Sefydlu) (Yr Alban) 1996 (O.S. 1996/2248).

(2) 1996 p. 43.

(3) Sefydlwyd Cyngor Gogledd Iwerddon ar gyfer y Cwricwlwm, Arholiadau ac Asesiadau gan Erthygl 73 o Orchymyn Addysg (Gogledd Iwerddon) 1998 (O.S. 1998/1759).

(4) 2009 p. 22.

(5) 1997 p. 44.

(6) 2015 decc 5.

ystyr “CThEM” (“*HMRC*”) yw Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi;

ystyr “cwrs dynodedig” (“*designated course*”), at ddibenion y Cynllun hwn a Blwyddyn Academaidd 2017/2018, yw cwrs o addysg (ac eithrio addysg uwch) neu hyfforddiant—

- (a) sy’n arwain at gymwysterau hyd at a chan gynnwys Cymwysterau Cenedlaethol Lefel 3 a ddyroddir gan gorff dyfarnu cydnabyddedig;
- (b) sy’n ei gwneud yn ofynnol bod yn bresennol mewn sefydliad addysg bellach neu ym mangre darparwr addysg neu hyfforddiant arall; ac
- (c) a gyllidir gan—
 - (i) Llywodraeth Cymru;
 - (ii) yr Asiantaeth Cyllido Addysg;
 - (iii) yr Asiantaeth Cyllido Sgiliau; neu
 - (iv) awdurdod cyhoeddus sy’n gyfrifol am gyllido addysg (ac eithrio addysg uwch) a hyfforddiant sy’n addas i ofynion personau 19 oed neu drosodd yn yr Alban neu Ogledd Iwerddon;

ystyr “cyfnod o astudio llawnamser” (“*period of full-time study*”) yw cyfnod o astudio ar un neu ragor o gyrsiau dynodedig sy’n cynnwys 500 neu ragor o oriau cyswllt yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/2018;

ystyr “cyfnod o astudio rhan-amser” (“*period of part-time study*”) yw cyfnod o astudio ar un neu ragor o gyrsiau dynodedig sy’n cynnwys dim llai na 275 o oriau cyswllt a dim mwy na 499 o oriau cyswllt yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/2018;

ystyr “cymorth” (“*support*”) yw cymorth ariannol ar ffurf Grant Dysgu Llywodraeth Cymru a roddir gan Weinidogion Cymru yn unol â’r Cynllun hwn;

ystyr “cytundeb grant dysgu” (“*learning grant agreement*”) yw dogfen sy’n cynnwys unrhyw gydnabyddiaethau a chadarnhadau sy’n ofynnol gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â Grant Dysgu Llywodraeth Cymru;

ystyr “Grant Dysgu Llywodraeth Cymru” (“*Welsh Government Learning Grant*”) yw cymorth ariannol ar ffurf grant yn unol â’r Cynllun hwn;

cyfrifir “incwm gweddilliol” (“*residual income*”) yn unol â pharagraffau 10 i 16;

ystyr “incwm trethadwy” (“*taxable income*”) yw—

- (a) mewn cysylltiad â myfyriwr cymwys newydd, rhiant myfyriwr cymwys newydd, partner rhiant myfyriwr cymwys newydd a phartner myfyriwr cymwys annibynnol newydd,

gyfanswm yr incwm y codir treth incwm ar y person hwnnw amdano fel y'i penderfynir—

- (i) yng Ngham 1 o'r cyfrifiad yn adran 23 o Ddeddf Treth Incwm 2007(1);
 - (ii) yn unol â deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall sy'n gymwys i incwm y person, cyn cymhwyso unrhyw ddiidyniadau neu ryddhadau, ac nad yw'n cynnwys y £30,000 cyntaf o unrhyw daliadau dileu swydd a geir; neu
 - (iii) pan fo deddfwriaeth mwy nag un Aelod-wladwriaeth yn gymwys i'r cyfnod, yn unol â'r ddeddfwriaeth, y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried y bydd y person yn talu'r swm mwyaf o dreth oddi tani yn y cyfnod hwnnw, cyn cymhwyso unrhyw ddiidyniadau neu ryddhadau, ac nad yw'n cynnwys y £30,000 cyntaf o unrhyw daliadau dileu swydd a geir (ac eithrio fel y'i darperir fel arall ym mharagraff 15), sy'n gymwys;
- (b) mewn cysylltiad â myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd, rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd, partner rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd a phartner myfyriwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd, incwm trethadwy y person hwnnw o bob ffynhonnell fel y'i cyfrifiennir at ddibenion—
- (i) y Deddfau Treth Incwm(2);
 - (ii) deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall sy'n gymwys i incwm y person; neu
 - (iii) pan fo deddfwriaeth mwy nag un Aelod-wladwriaeth yn gymwys i'r cyfnod, y ddeddfwriaeth, y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried y bydd y person yn talu'r swm mwyaf o dreth oddi tani yn y cyfnod hwnnw (ac eithrio fel y'i darperir fel arall ym mharagraff 12), sy'n gymwys;

mae i “incwm yr aelwyd” (“*household income*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 9;

(1) 2007 p. 3; diwygiwyd adran 23 gan Ddeddf Cyllid 2009 (p. 10), Atodlen 1, paragraff 6(o)(i), Deddf Cyllid 2013 (p. 29), Atodlen 3, paragraff 2(2), a Deddf Cyllid 2014 (p. 26), Atodlen 17(3), paragraff 19.

(2) Mae'r ymadrodd “The Income Tax Acts” wedi ei ddiffinio yn Atodlen 1 i Ddeddf Dehongli 1978 (p. 30) a'i ystyr yw'r holl ddeddfiadau sy'n ymwneud â threth incwm, gan gynnwys unrhyw ddarpariaethau yn y Deddfau Treth Gorfforaeth sy'n ymwneud â threth incwm.

ystyr “llofnod electronig” (“*electronic signature*”) yw cymaint o unrhyw beth ar ffurf electronig ag sydd—

- (a) wedi ei ymgorffori mewn unrhyw gyfathrebiad electronig neu ddata electronig neu sydd fel arall wedi ei gysylltu yn rhesymegol â hwy; a
- (b) yn honni ei fod wedi ei ymgorffori neu wedi ei gysylltu felly at ddiben cael ei ddefnyddio i gadarnhau bod y cyfathrebiad neu'r data yn ddilys, bod y cyfathrebiad neu'r data yn gyflawn, neu'r ddau;

caiff “llofnodi” (“*signed*”) gynnwys llofnodi drwy lofnod electronig ar unrhyw ffurf sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru;

ystyr “myfyriwr cymwys” (“*eligible student*”) yw myfyriwr cymwys annibynnol, myfyriwr cymwys newydd neu fyfyriwr cymwys sy'n dychwelyd, yn ôl yr hyn y mae'r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “myfyriwr cymwys annibynnol” (“*independent eligible student*”) yw myfyriwr cymwys annibynnol newydd neu fyfyriwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd, yn ôl yr hyn y mae'r cyd-destun yn mynnu;

mae i “myfyriwr cymwys annibynnol newydd” (“*new independent eligible student*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 17(1);

mae i “myfyriwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd” (“*returning independent eligible student*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 17(2);

mae i “myfyriwr cymwys newydd” (“*new eligible student*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 3(2);

mae i “myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd” (“*returning eligible student*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 3(3);

ystyr “oriau cyswllt” (“*contact hours*”) yw'r cyfnod o amser, a fynegir mewn oriau, pan fydd myfyriwr cymwys yn cael ei addysgu neu ei oruchwylio yn ystod cyfnodau o astudio neu ymarfer;

ystyr “partner” (“*partner*”)—

- (a) mewn perthynas â myfyriwr cymwys annibynnol, yw unrhyw un o'r canlynol—
 - (i) priod y myfyriwr cymwys annibynnol;
 - (ii) partner sifil y myfyriwr cymwys annibynnol;
 - (iii) person sydd fel arfer yn byw gyda'r myfyriwr cymwys annibynnol fel ei bartner sifil;
 - (iv) person sydd fel arfer yn byw gyda'r myfyriwr cymwys annibynnol fel ei briod;

- (b) mewn perthynas â rhiant myfyriwr cymwys, yw unrhyw un o'r canlynol, ac eithrio rhiant arall y myfyriwr cymwys—

- (i) priod rhiant y myfyriwr cymwys;
- (ii) partner sifil rhiant y myfyriwr cymwys;
- (iii) person sydd fel arfer yn byw gyda rhiant y myfyriwr cymwys fel priod y rhiant;
- (iv) person sydd fel arfer yn byw gyda rhiant y myfyriwr cymwys fel partner sifil y rhiant; ac

ystyr “rhiant” (“*parent*”) yw rhiant naturiol neu fabwysiadol.

(2) Pan fo incwm trethadwy person yn cael ei gyfrifiannu yn unol â deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, ac eithrio drwy gyfeirio at gyfnod o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar 5 Ebrill mewn unrhyw flwyddyn, bernir mai ystyr “blwyddyn dreth 2016”, “blwyddyn dreth 2017” a “blwyddyn dreth 2018” yw pa gyfnod bynnag o ddeuddeng mis sy'n gymwysadwy er mwyn cyfrifiannu incwm trethadwy person o dan y ddeddfwriaeth treth incwm honno sy'n dod i ben yn union cyn 1 Medi 2016, 1 Medi 2017 ac 1 Medi 2018, yn eu trefn.

(3) Ac eithrio fel y'i darperir ym mharagraffau 12(7) a 15(5), pan fo incwm yn dod i law mewn arian cyfredol ac eithrio sterling, gwerth yr incwm hwnnw at ddibenion y Cynllun hwn—

- (a) os prynir sterling gyda'r incwm, yw'r swm mewn sterling a geir;
- (b) fel arall, yw gwerth y sterling y byddai'r incwm yn ei brynu gan ddefnyddio'r gyfradd ar gyfartaledd ar gyfer y mis y daeth i law ynddo, sef cyfradd a gyhoeddir gan CThEM ar gyfer y flwyddyn galendr sy'n dod i ben cyn dechrau'r flwyddyn y mae incwm yr aelwyd i gael ei asesu mewn cysylltiad â hi(1).

RHAN 2

CYMHWYSTRA

Cymhwystra

3.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael cymorth mewn cysylltiad â chyfnod o astudio llawnamser neu gyfnod o astudio rhan-amser yr ymgwymerir ag ef yn ystod Blwyddyn Academiaidd 2017/2018, yn ddarostyngedig i'r Cynllun hwn ac yn unol ag ef.

(1) <https://www.gov.uk/government/collections/exchange-rates-for-customs-and-vat>.

(2) Mae person yn fyfyrwr cymwys newydd mewn cysylltiad â chwrs dynodedig—

- (a) os yw Gweinidogion Cymru, wrth asesu cais y person am gymorth, yn penderfynu bod y person yn dod o fewn un o'r categorïau a nodir yn Rhan 2 o'r Atodlen i'r Cynllun hwn;
- (b) os cyrhaeddodd y person 19 oed ar 1 Medi 2017 neu cyn y dyddiad hwnnw;
- (c) os yw'r person yn dechrau'r cwrs ar neu ar ôl 1 Medi 2015;
- (d) os nad yw'r person yn fyfyrwr cymwys annibynnol;
- (e) os nad yw'r person yn anghymwys oherwydd is-baragraff (5); ac
- (f) os yw'r person wedi llofnodi cytundeb grant dysgu.

(3) Mae person yn fyfyrwr cymwys sy'n dychwelyd mewn cysylltiad â chwrs dynodedig—

- (a) os yw Gweinidogion Cymru, wrth asesu cais y person am gymorth, yn penderfynu bod y person yn dod o fewn un o'r categorïau a nodir yn Rhan 2 o'r Atodlen i'r Cynllun hwn;
- (b) os cyrhaeddodd y person 19 oed ar 1 Medi 2017 neu cyn y dyddiad hwnnw;
- (c) os dechreuodd y person y cwrs cyn 1 Medi 2015 a'i fod yn parhau ar y cwrs hwnnw ym Blwyddyn Academaidd 2017/18;
- (d) os nad yw'r person yn fyfyrwr cymwys annibynnol;
- (e) os nad yw'r person yn anghymwys oherwydd is-baragraff (5); ac
- (f) os yw'r person wedi llofnodi cytundeb grant dysgu.

(4) Mae paragraff 17 yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â myfyrwr cymwys annibynnol.

(5) Mae person yn anghymwys—

- (a) os yw'r person, ym marn Gweinidogion Cymru, wedi dangos ei fod yn anffit oherwydd ei ymddygiad i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru;
- (b) os yw'r person eisoes wedi cael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'i bresenoldeb ar unrhyw gwrs yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/2018; neu
- (c) os rhoddwyd i'r person neu os talwyd iddo mewn perthynas â'i bresenoldeb ar y cwrs—

- (i) cyllid ar wahân gan Lywodraeth Cymru mewn cysylltiad â rhaglen dysgu seiliedig ar waith⁽¹⁾; neu
- (ii) unrhyw gymorth ariannol arall o gronfeydd cyhoeddus a benderfynir gan Weinidogion Cymru.

Dilyniant academiaidd

4.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (2) a pharagraff 5, ni chaiff Gweinidogion Cymru dalu Grant Dysgu Llywodraeth Cymru i fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â Blwyddyn Academaidd 2017/2018 neu ran o'r flwyddyn honno oni fodlonir hwy, ar sail resymol, fod y cyfnod o astudio o dan sylw yn golygu dilyniant academiaidd i'r myfyriwr o'i gymharu ag astudiaethau yr ymgwymerwyd â hwy gan y myfyriwr mewn blynyddoedd academiaidd blaenorol.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru dalu Grant Dysgu Llywodraeth Cymru i fyfyrwr cymwys am flwyddyn academiaidd sy'n cael ei hail-wneud os yw'r flwyddyn honno yn ail-wneud blwyddyn academiaidd flaenorol cwrs dynodedig na allodd y myfyriwr ei chwblhau am resymau a ystyrir gan Weinidogion Cymru yn rhai anorchfygol.

Trosglwyddiadau

5. Pan fo myfyriwr sydd â hawlogaeth i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru mewn cysylltiad â chwrs dynodedig yn trosglwyddo i gwrs dynodedig arall sy'n gyfnod o astudio llawnamser neu'n gyfnod o astudio rhan-amser yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/2018, caiff Gweinidogion Cymru dalu Grant Dysgu Llywodraeth Cymru i'r myfyriwr hwnnw am weddill Blwyddyn Academaidd 2017/2018, ac eithrio na fydd unrhyw Grant Dysgu Llywodraeth Cymru yn daladwy—

- (a) os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni, ar sail resymol, nad yw'r cwrs dynodedig newydd yn golygu dilyniant academiaidd i'r myfyriwr o'i gymharu â'r cwrs dynodedig y mae wedi trosglwyddo ohono; a
- (b) os yw'r myfyriwr yn ymrestru ar y cwrs dynodedig y mae'n trosglwyddo iddo fwy nag 20 wythnos ar ôl dechrau'r cwrs blaenorol.

(1) Cyflwynir Rhaglenni Dysgu Seiliedig ar Waith o dan adrannau 31 i 35 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000 (p. 21), adran 10 o Ddeddf Addysg 1996 (p. 56), adran 2 o Ddeddf Cyflogaeth a Hyfforddiant 1973 (p. 50) ac adrannau 60 ac 71 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32).

RHAN 3

CEISIADAU A HAWLOGAETH

Ceisiadau

6.—(1) Bydd ceisydd yn ymgeisio am gymorth drwy lenwi a chyflwyno i Weinidogion Cymru—

- (a) y cytundeb grant dysgu wedi ei lofnodi gan y ceisydd; a
- (b) os yw'n ofynnol gan Weinidogion Cymru, cais ar unrhyw ffurf sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru.

(2) Rhaid i unrhyw ddogfennau sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru gael eu cyflwyno gyda'r cytundeb grant dysgu ac unrhyw gais a hynny erbyn unrhyw amser sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru gymryd unrhyw gamau a gwneud unrhyw ymholiadau y maent yn credu eu bod yn angenrheidiol i benderfynu a yw'r ceisydd yn fyfyrwr cymwys, a yw'r ceisydd yn cymhwyso i gael cymorth a swm y cymorth sy'n daladwy, os oes rhywfaint.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru roi gwybod i'r ceisydd a yw'r ceisydd yn cymhwyso i gael cymorth ai peidio, ac os yw'r ceisydd yn cymhwyso, swm y cymorth sy'n daladwy, os oes rhywfaint, mewn cysylltiad â Blwyddyn Academaidd 2017/2018.

(5) Caiff ceisydd wneud cais am ailasesiad, neu caiff Gweinidogion Cymru ailasesu a yw'r ceisydd yn cymhwyso i gael cymorth, os bydd unrhyw un neu ragor o amgylchiadau'r ceisydd sy'n berthnasol i'w gais yn newid, naill ai cyn neu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/2018.

(6) Mae is-baragraffau (3) a (4) yn gymwys mewn perthynas ag ailasesiad o'r fath.

Hawlogaeth i gael grant

7.—(1) (Yn ddarostyngedig i baragraffau 8 a 18) mae myfyriwr cymwys sy'n cymhwyso i gael cymorth mewn cysylltiad â chyfnod o astudio llawnamser yn unol â'r Cynllun hwn â hawlogaeth i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru fel a ganlyn—

- (a) pan fo incwm yr aelwyd yn £6,120 neu lai, mae'r myfyriwr â hawlogaeth i gael £1,500;
- (b) pan fo incwm yr aelwyd yn fwy na £6,120 ond nid yn fwy na £12,235, mae'r myfyriwr â hawlogaeth i gael £750; ac
- (c) pan fo incwm yr aelwyd yn fwy na £12,235 ond nid yn fwy na £18,370, mae'r myfyriwr â hawlogaeth i gael £450.

(2) (Yn ddarostyngedig i baragraffau 8 a 18) mae myfyriwr cymwys sy'n cymhwyso i gael cymorth

mewn cysylltiad â chyfnod o astudio rhan-amser yn unol â'r Cynllun hwn â hawlogaeth i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru fel a ganlyn—

- (a) pan fo incwm yr aelwyd yn £6,120 neu lai, mae'r myfyriwr â hawlogaeth i gael £750;
- (b) pan fo incwm yr aelwyd yn fwy na £6,120 ond nid yn fwy na £12,235, mae'r myfyriwr â hawlogaeth i gael £450; ac
- (c) pan fo incwm yr aelwyd yn fwy na £12,235 ond nid yn fwy na £18,370, mae'r myfyriwr â hawlogaeth i gael £300.

RHAN 4

PERSONAU SY'N YMADAEL Â'R DDALFA NEU LEOLIAD CADW

Personau sy'n ymadael â'r ddalfa neu leoliad cadw

8.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i bersonau a gadwyd, yn dilyn eu heuogfarnu, mewn—

- (a) carchar (o fewn ystyr “prison” yn Neddf Carchardai 1952(1)); neu
- (b) sefydliad troseddwyd ifanc (fel y crybwyllir “young offender institution” yn adran 43 o'r Ddeddf honno),

ac a ryddheir ar drwydded dros dro i fynychu cwrs dynodedig (cyfeirir at unrhyw berson o'r fath fel “person dan gadwad” at ddibenion y paragraff hwn).

(2) Caiff person dan gadwad wneud cais am gymorth yn unol â pharagraff 6 ar unrhyw adeg cyn cwblhau ei ddedfryd yn y ddalfa ym Mlwyddyn Academaidd 2017/2018, ond ni fydd Gweinidogion Cymru yn ystyried cais o'r fath cyn bo'r person wedi ei ryddhau o'r ddalfa.

(3) Mae person dan gadwad—

- (a) sy'n gwneud cais am gymorth ar gyfer Blwyddyn Academaidd 2017/2018 cyn cwblhau ei ddedfryd, yn unol â pharagraff 8(2);
- (b) sy'n fyfyrwr cymwys; ac
- (c) sy'n cymhwyso i gael cymorth mewn cysylltiad â chyfnod o astudio llawnamser yn unol â'r Cynllun hwn,

â hawlogaeth i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru, a gyfrifwyd yn unol ag is-baragraff (5) ac yn ddarostyngedig bob amser i ddarpariaethau paragraff 18.

(4) Mae person dan gadwad—

(1) 1952 p. 52.

- (a) sy'n gwneud cais am gymorth ar gyfer Blwyddyn Academaidd 2017/2018 cyn cwblhau ei ddedfryd, yn unol â pharagraff 8(2);
- (b) sy'n fyfyrwr cymwys; ac
- (c) sy'n cymhwyso i gael cymorth mewn cysylltiad â chyfnod o astudio rhan-amser yn unol â'r Cynllun hwn,

â hawlogaeth i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru a gyfrifwyd yn unol ag is-baragraff (5) ac yn ddarostyngedig bob amser i ddarpariaethau paragraff 18.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru gyfrifo hawlogaeth myfyriwr cymwys i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru o dan y paragraff hwn yn unol â'r fformiwla a ganlyn—

$$HA = GDLIC \times FfDRh$$

Yn y fformiwla hon—

ystyr "GDLIC" ("*WGLG*") yw—

£1500 mewn perthynas â pherson dan gadwad sy'n dod o fewn is-baragraff (3); a

£750 mewn perthynas â pherson dan gadwad sy'n dod o fewn is-baragraff (4);

ystyr "FfDRh" ("*RDF*") yw—

- (i) 100% pan fo'r myfyriwr cymwys yn cwblhau ei ddedfryd yn y ddalfa yn ystod tymor cyntaf cwrs dynodedig, sydd wedi ei ffurfio o naill ai un, dau neu dri thymor mewn un flwyddyn academaidd;
- (ii) 60% pan fo'r myfyriwr cymwys yn cwblhau ei ddedfryd yn y ddalfa yn ystod ail dymor cwrs dynodedig, sydd wedi ei ffurfio o dri thymor mewn un flwyddyn academaidd;
- (iii) 50% pan fo'r myfyriwr cymwys yn cwblhau ei ddedfryd yn y ddalfa yn ystod ail dymor cwrs dynodedig, sydd wedi ei ffurfio o ddau dymor mewn un flwyddyn academaidd;
- (iv) 30% pan fo'r myfyriwr cymwys yn cwblhau ei ddedfryd yn y ddalfa yn ystod trydydd tymor cwrs dynodedig, sydd wedi ei ffurfio o dri thymor mewn un flwyddyn academaidd; ac

ystyr "HA" ("*RE*") yw'r hawlogaeth a ailgyfrifwyd.

RHAN 5

ASESIAD ARIANNOL

Incwm yr aelwyd

9.—(1) Cyfrifir incwm yr aelwyd at ddiben y Cynllun hwn yn unol â'r paragraff hwn a pharagraffau 10 i 16.

(2) Incwm yr aelwyd—

(a) yn achos myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yw—

- (i) incwm gweddilliol y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd (a gyfrifir yn unol â pharagraff 11), neu
- (ii) incwm gweddilliol rhieni'r myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd (a gyfrifir yn unol â pharagraff 12 ac yn ddarostyngedig i is-baragraffau 12(8) a 12(9)) wedi ei agregu ag incwm gweddilliol partner rhiant y myfyriwr (a gyfrifir yn unol â pharagraff 13), ar yr amod bod Gweinidogion Cymru wedi dewis y rhiant hwnnw o dan baragraff 12(9),

pa un bynnag o'r ddau incwm yw'r mwyaf;

(b) yn achos myfyriwr cymwys newydd yw—

- (i) incwm gweddilliol y myfyriwr cymwys newydd (a gyfrifir yn unol â pharagraff 14), neu
- (ii) incwm gweddilliol rhieni'r myfyriwr cymwys newydd (a gyfrifir yn unol â pharagraff 15 ac yn ddarostyngedig i is-baragraffau (6) a (7) o baragraff 15), wedi ei agregu ag incwm gweddilliol partner rhiant y myfyriwr (a gyfrifir yn unol â pharagraff 16), ar yr amod bod Gweinidogion Cymru wedi dewis y rhiant hwnnw o dan baragraff 15(7),

pa un bynnag o'r ddau incwm yw'r mwyaf;

- (c) yn achos myfyriwr cymwys annibynnol a chanddo bartner, yw incwm gweddilliol y myfyriwr cymwys annibynnol (a gyfrifir yn unol â pharagraff 10(1)), neu incwm gweddilliol partner y myfyriwr cymwys annibynnol (a gyfrifir yn unol â pharagraff 10), pa un bynnag o'r ddau incwm yw'r mwyaf;
- (d) yn achos myfyriwr cymwys annibynnol nad oes ganddo bartner, yw incwm gweddilliol y myfyriwr cymwys annibynnol (a gyfrifir yn unol â pharagraff 10(1)).

Incwm gweddilliol myfyrwyr cymwys annibynnol a'u partneriaid

10.—(1) Incwm gweddilliol myfyriwr cymwys annibynnol yw incwm y myfyriwr hwnnw o bob ffynhonnell mewn cysylltiad â Blwyddyn Academaidd 2017/2018.

(2) Penderfynir incwm gweddilliol partner myfyriwr cymwys annibynnol newydd yn unol â pharagraff 15, ac eithrio is-baragraffau (6) i (8) o baragraff 15, gan ddehongli cyfeiriadau at riant y myfyriwr cymwys newydd fel pe baent yn gyfeiriadau at bartner y myfyriwr cymwys annibynnol newydd.

(3) Penderfynir incwm gweddilliol partner myfyriwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd yn unol â pharagraff 12, ac eithrio is-baragraffau (8) i (10) o baragraff 12, gan ddehongli cyfeiriadau at riant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd fel pe baent yn gyfeiriadau at bartner y myfyriwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd.

(4) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod y myfyriwr cymwys annibynnol a'i bartner wedi eu gwahanu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm y partner drwy gyfeirio at incwm y partner, wedi ei rannu â hanner cant a dau ac wedi ei luosi â nifer yr wythnosau cyflawn ym Mlwyddyn Academaidd 2017/18 y mae Gweinidogion Cymru yn penderfynu nad yw'r myfyriwr cymwys annibynnol a'i bartner wedi eu gwahanu mewn cysylltiad â hwy.

(5) At ddibenion is-baragraff (4), cyfrifir incwm y partner yn unol ag is-baragraffau (2) a (3), fel y bo'n briodol.

Incwm gweddilliol myfyrwyr cymwys sy'n dychwelyd

11.—(1) Incwm gweddilliol myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yw incwm trethadwy y myfyriwr hwnnw mewn cysylltiad â blwyddyn dreth 2017 ar ôl cymhwyso is-baragraff (2).

(2) Pan fo'r myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yn mynychu cwrs dynodedig, didynnir o'i incwm trethadwy (os na wnaed y didyniad eisoes wrth benderfynu'r incwm trethadwy) swm gros unrhyw bremiwm neu swm arall a delir gan y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd mewn perthynas â phensiwn (nad yw'n bremiwm sy'n daladwy o dan bolisi yswiriant bywyd) y mae rhyddhad yn cael ei roi mewn cysylltiad ag ef o dan adran 188 o Ddeddf Cyllid 2004(1), neu pan fo incwm y myfyriwr cymwys sy'n

(1) 2004 p. 12; diwygiwyd adran 188 gan Ddeddf Cyllid 2007 (p. 11), adrannau 68, 69, 114 ac Atodlenni 18, 19 a 27; Deddf Cyllid 2013 (p. 29), adran 52(1), (2) a (3); a Deddf Cyllid 2014 (p. 26), Atodlen 7.

dychwelyd yn cael ei gyfrifiannu at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, swm gros unrhyw bremiwm o'r fath neu unrhyw swm o'r fath y byddai rhyddhad yn cael ei roi mewn cysylltiad ag ef pe bai'r ddeddfwriaeth honno yn gwneud darpariaeth sy'n gyfatebol i'r Deddfau Treth Incwm.

Incwm gweddilliol rhieni myfyrwyr cymwys sy'n dychwelyd

12.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau is-baragraffau (4), (8) a (9), incwm gweddilliol rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yw incwm trethadwy y rhiant hwnnw mewn cysylltiad â blwyddyn dreth 2017 ar ôl cymhwyso is-baragraffau (2), (3), (5), (6), (7) a (10).

(2) At ddibenion penderfynu incwm trethadwy rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd, ni fydd unrhyw ddidyniadau sydd i gael eu gwneud neu unrhyw esemptiadau a ganiateir—

- (a) ar ffurf rhyddhadau personol y darperir ar eu cyfer ym Mhennod 1 o Ran VII o Ddeddf Treth Incwm a Threth Gorfforaeth 1988⁽¹⁾ neu, pan fo'r incwm yn cael ei gyfrifiannu at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, unrhyw ryddhadau personol cyffelyb;
- (b) yn unol ag unrhyw ddeddfiad neu reol gyfreithiol nad yw taliadau, a fyddai fel arall o dan gyfraith y Deyrnas Unedig yn rhan o incwm person, yn cael eu trin fel y cyfryw odano neu odani,

yn cael eu gwneud neu eu caniatáu.

(3) At ddibenion penderfynu incwm gweddilliol rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd, didynnir o'i incwm trethadwy agregiad unrhyw symiau sy'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r paragraffau a ganlyn—

- (a) swm gros unrhyw bremiwm neu swm sy'n ymwneud â phensiwn (nad yw'n bremiwm sy'n daladwy o dan bolisi yswiriant bywyd) y mae rhyddhad yn cael ei roi mewn cysylltiad ag ef o dan adran 188 o Ddeddf Cyllid 2004, neu pan fo'r incwm yn cael ei gyfrifiannu at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, swm gros unrhyw bremiwm o'r fath neu unrhyw swm o'r fath y byddai rhyddhad yn cael ei roi mewn cysylltiad ag ef pe bai'r ddeddfwriaeth honno yn gwneud darpariaeth sy'n gyfatebol i'r Deddfau Treth Incwm;

(1) 1988 p. 1.

- (b) pan fo is-baragraff (6) yn gymwys, unrhyw symiau sy'n gyfatebol i'r didyniad a grybwyllir yn is-baragraff (3)(a), ar yr amod nad yw unrhyw symiau a ddidynnir felly yn fwy na'r didyniadau a wneid pe bai'r cyfan o incwm y rhiant mewn gwirionedd yn incwm at ddibenion y Deddfau Treth Incwm.

(4) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm gweddilliol y rhiant ym mlwyddyn dreth 2018, o ganlyniad i ryw ddigwyddiad y tu hwnt i reolaeth y rhiant, yn debygol o fod yn llai nag incwm gweddilliol y rhiant ym mlwyddyn dreth 2017, i'r graddau hynny y byddai'n effeithio ar hawlogaeth y myfyriwr pe seilid yr hawlogaeth ar flwyddyn dreth 2018, rhaid iddynt, at ddiben galluogi'r myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd i fynychu'r cwrs heb ddioddef caledi, ganfod yr incwm gweddilliol ar gyfer blwyddyn dreth 2018.

(5) Pan fo rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yn bodloni Gweinidogion Cymru fod ei incwm, yn gyfan gwbl neu'n bennaf, yn deillio o elw busnes y mae'n ei redeg neu broffesiwn y mae'n ei ddilyn, yna ystyr unrhyw gyfeiriad yn y paragraff hwn at flwyddyn dreth yw'r cyfnod cynharaf o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar ôl dechrau'r flwyddyn dreth o dan sylw ac y mae cyfrifon yn cael eu cadw mewn cysylltiad ag ef sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw neu'r proffesiwn hwnnw.

(6) Pan fo rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yn cael unrhyw incwm nad yw'n rhan o incwm trethadwy y rhiant dim ond oherwydd—

- (a) nad yw'r rhiant yn preswyllo, fel arfer yn preswyllo neu wedi ymgartrefu yn y Deyrnas Unedig neu mewn Aelod-wladwriaeth arall;
- (b) nad yw'r incwm yn deillio yn y Deyrnas Unedig nac mewn Aelod-wladwriaeth arall; neu
- (c) bod yr incwm yn deillio o swydd, gwasanaeth neu gyflogaeth, y mae incwm ohoni neu ohono yn esempt rhag treth yn unol ag unrhyw ddeddfwriaeth,

mae incwm trethadwy y rhiant yn cael ei gyfrifiannu at ddibenion y Cynllun hwn fel pe bai'r incwm hwnnw yn rhan o incwm trethadwy y rhiant.

(7) Pan fo incwm rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yn cael ei gyfrifiannu fel pe bai at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, fe'i cyfrifiennir, o dan ddarpariaethau'r Cynllun hwn, yn arian cyfredol yr Aelod-wladwriaeth honno, ac incwm rhiant y myfyriwr at ddibenion y Cynllun hwn yw gwerth sterling yr incwm hwnnw a benderfynir yn unol â'r

gyfradd ar gyfartaledd a gyhoeddir gan CThEM ar gyfer 2016⁽¹⁾.

(8) Pan fo un o rieni'r myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yn marw naill ai cyn neu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, a bod incwm y rhiant hwnnw wedi ei ystyried, neu y byddai'n cael ei ystyried, at ddiben penderfynu incwm yr aelwyd—

- (a) pan fo'r rhiant yn marw cyn Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at incwm y rhiant sydd wedi goroesi; neu
- (b) pan fo'r rhiant yn marw yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, incwm yr aelwyd yw agregiad—
 - (i) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir drwy gyfeirio at incwm y ddau riant, sef y gyfran mewn cysylltiad â'r rhan honno o Flwyddyn Academaidd 2017/18 pan oedd y ddau riant yn fyw; a
 - (ii) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir drwy gyfeirio at incwm y rhiant sydd wedi goroesi, sef y gyfran mewn cysylltiad â'r rhan honno o Flwyddyn Academaidd 2017/18 sy'n weddill ar ôl marwolaeth y rhiant arall.

(9) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rhieni'r myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd wedi eu gwahanu drwy gydol Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at incwm pa riant bynnag yw'r mwyaf priodol ym marn Gweinidogion Cymru o dan yr amgylchiadau.

(10) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod y rhieni wedi eu gwahanu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at—

- (a) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir yn unol ag is-baragraff (9), sef y gyfran mewn cysylltiad â'r rhan honno o Flwyddyn Academaidd 2017/18 y gwahanodd y rhieni ynddi; a
- (b) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir fel arall mewn cysylltiad â gweddill Blwyddyn Academaidd 2017/18.

Incwm gweddilliol partner rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd

13.—(1) Penderfynir incwm gweddilliol partner rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd, y mae ei incwm gweddilliol yn rhan o incwm yr aelwyd yn rhinwedd paragraff 9(2)(a), yn unol â pharagraff 12 (ac

⁽¹⁾ <https://www.gov.uk/government/collections/exchange-rates-for-customs-and-vat>.

eithrio is-baragraffau (8) i (10) o baragraff 12), gan ddehongli cyfeiriadau at riant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd fel pe baent yn gyfeiriadau at bartner rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd a phartner rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd wedi eu gwahanu drwy gydol Blwyddyn Academaidd 2017/18, nid ystyrir incwm y partner wrth benderfynu incwm yr aelwyd.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd a phartner rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd wedi eu gwahanu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm y partner drwy gyfeirio at incwm y partner o dan is-baragraff (1) wedi ei rannu â hanner cant a dau ac wedi ei luosi â nifer yr wythnosau cyflawn ym Mlwyddyn Academaidd 2017/18 pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu nad yw rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd a phartner rhiant y myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd wedi eu gwahanu.

(4) Pan fo rhiant myfyriwr cymwys sy'n dychwelyd yn cael mwy nag un partner ym Mlwyddyn Academaidd 2017/18, mae darpariaethau'r paragraff hwn yn gymwys mewn perthynas â phob un ohonynt.

Incwm gweddilliol myfyriwr cymwys newydd

14. Incwm gweddilliol myfyriwr cymwys newydd yw incwm trethadwy y myfyriwr hwnnw ar gyfer blwyddyn dreth 2016.

Incwm gweddilliol rhieni myfyrwyr cymwys newydd

15.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau is-baragraffau (2), (6) a (7), incwm gweddilliol rhiant myfyriwr cymwys newydd yw incwm trethadwy y rhiant hwnnw mewn cysylltiad â blwyddyn dreth 2016 ar ôl cymhwyso is-baragraffau (3), (4) a (5).

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm gweddilliol y rhiant ym mlwyddyn dreth 2018, o ganlyniad i ryw ddigwyddiad y tu hwnt i reolaeth y rhiant, yn debygol o fod yn llai nag incwm gweddilliol y rhiant ym mlwyddyn dreth 2016, i'r graddau hynny y byddai'n effeithio ar hawlogaeth y myfyriwr pe seilid yr hawlogaeth ar flwyddyn dreth 2018, rhaid iddynt, at ddiben galluogi'r myfyriwr cymwys newydd i fynychu'r cwrs heb ddioddef caledi, ganfod yr incwm gweddilliol ar gyfer blwyddyn dreth 2018.

(3) Pan fo rhiant y myfyriwr cymwys newydd yn bodloni Gweinidogion Cymru fod ei incwm, yn gyfan gwbl neu'n bennaf, yn deillio o elw busnes y mae'n ei redeg neu broffesiwn y mae'n ei ddilyn, yna ystyr unrhyw gyfeiriad yn y paragraff hwn at flwyddyn

dreth yw'r cyfnod cynharaf o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar ôl dechrau'r flwyddyn dreth o dan sylw ac y mae cyfrifon yn cael eu cadw mewn cysylltiad ag ef sy'n ymwneud â'r busnes hwnnw neu'r proffesiwn hwnnw.

(4) Pan fo rhiant myfyriwr cymwys newydd yn cael unrhyw incwm nad yw'n rhan o incwm trethadwy y rhiant dim ond oherwydd—

- (a) nad yw'r rhiant yn preswyllo, fel arfer yn preswyllo neu wedi ymgartrefu yn y Deyrnas Unedig neu mewn Aelod-wladwriaeth arall;
- (b) nad yw'r incwm yn deillio yn y Deyrnas Unedig nac mewn Aelod-wladwriaeth arall; neu
- (c) bod yr incwm yn deillio o swydd, gwasanaeth neu gyflogaeth, y mae incwm ohoni neu ohono yn esempt rhag treth yn unol ag unrhyw ddeddfwriaeth,

mae incwm trethadwy y rhiant yn cael ei gyfrifiannu at ddibenion y Cynllun hwn fel pe bai'r incwm hwnnw yn rhan o incwm trethadwy y rhiant.

(5) Pan fo incwm rhiant y myfyriwr cymwys newydd yn cael ei gyfrifiannu fel pe bai at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, fe'i cyfrifiennir, o dan ddarpariaethau'r Cynllun hwn, yn arian cyfredol yr Aelod-wladwriaeth honno, ac incwm rhiant y myfyriwr cymwys newydd at ddibenion y Cynllun hwn yw gwerth sterling yr incwm hwnnw a benderfynir yn unol â'r gyfradd ar gyfartaledd a gyhoeddir gan CThEM ar gyfer 2015(1).

(6) Pan fo un o rieni'r myfyriwr cymwys newydd yn marw naill ai cyn neu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, a bod incwm y rhiant hwnnw wedi ei ystyried, neu y byddai'n cael ei ystyried, at ddiben penderfynu incwm yr aelwyd—

- (a) pan fo'r rhiant yn marw cyn Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at incwm y rhiant sydd wedi goroesi; neu
- (b) pan fo'r rhiant yn marw yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, incwm yr aelwyd yw agregiad—
 - (i) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir drwy gyfeirio at incwm y ddau riant, sef y gyfran mewn cysylltiad â'r rhan honno o Flwyddyn Academaidd 2017/18 pan oedd y ddau riant yn fyw; a
 - (ii) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir drwy gyfeirio at incwm y rhiant sydd wedi goroesi, sef y gyfran

(1) <https://www.gov.uk/government/collections/exchange-rates-for-customs-and-vat>.

mewn cysylltiad â'r rhan honno o Flwyddyn Academaidd 2017/18 sy'n weddill ar ôl marwolaeth y rhiant arall.

(7) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rhieni'r myfyriwr cymwys newydd wedi eu gwahanu drwy gydol Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at incwm pa riant bynnag yw'r mwyaf priodol ym marn Gweinidogion Cymru o dan yr amgylchiadau.

(8) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod y rhieni wedi eu gwahanu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at agregiad—

- (a) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir yn unol ag is-baragraff (7), sef y gyfran mewn cysylltiad â'r rhan honno o Flwyddyn Academaidd 2017/18 y gwahanodd y rhieni ynddi; a
- (b) y gyfran briodol o incwm yr aelwyd a benderfynir fel arall mewn cysylltiad â gweddill Blwyddyn Academaidd 2017/18.

Incwm gweddilliol partner rhiant myfyriwr cymwys newydd

16.—(1) Penderfynir incwm gweddilliol partner rhiant myfyriwr cymwys newydd y mae ei incwm gweddilliol yn rhan o incwm yr aelwyd yn rhinwedd paragraff 9(2)(b) yn unol â pharagraff 15, (ac eithrio is-baragraffau (6) i (8) o baragraff 15), gan ddehongli cyfeiriadau at riant y myfyriwr cymwys newydd fel pe baent yn gyfeiriadau at bartner rhiant y myfyriwr cymwys newydd.

(2) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rhiant y myfyriwr cymwys newydd a phartner rhiant y myfyriwr cymwys newydd wedi eu gwahanu drwy gydol Blwyddyn Academaidd 2017/18, nid ystyrir incwm y partner wrth benderfynu incwm yr aelwyd.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rhiant y myfyriwr cymwys newydd a phartner rhiant y myfyriwr cymwys newydd wedi eu gwahanu yn ystod Blwyddyn Academaidd 2017/18, penderfynir incwm y partner drwy gyfeirio at incwm y partner o dan is-baragraff (1) wedi ei rannu â hanner cant a dau ac wedi ei luosi â nifer yr wythnosau cyflawn ym Blwyddyn Academaidd 2017/18 pan fo Gweinidogion Cymru yn penderfynu nad yw rhiant y myfyriwr cymwys newydd a phartner rhiant y myfyriwr cymwys newydd wedi eu gwahanu.

(4) Pan fo rhiant myfyriwr cymwys newydd yn cael mwy nag un partner ym Blwyddyn Academaidd 2017/18, mae darpariaethau'r paragraff hwn yn gymwys mewn perthynas â phob un ohonynt.

RHAN 6

MYFYRWYR CYMWYS ANNIBYNNOL

Myfyriwr cymwys annibynnol

17.—(1) At ddiben y Cynllun hwn mae ceisydd yn fyfyrwr cymwys annibynnol newydd os yw'r ceisydd yn bodloni gofynion paragraff 3(2) (ac eithrio paragraff 3(2)(d)) ac yn dod o fewn un neu ragor o'r achosion a ganlyn—

- (a) pan fo'r ceisydd yn 25 oed neu drosodd ar ddiwrnod cyntaf y cwrs dynodedig;
- (b) pan fo'r ceisydd yn briod neu mewn partneriaeth sifil ar ddiwrnod cyntaf y cwrs dynodedig, pa un a yw'r briodas neu'r bartneriaeth sifil yn dal mewn bodolaeth ai peidio;
- (c) pan nad oes gan y ceisydd riant sy'n fyw;
- (d) pan fo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni nad oes modd, ar ddiwrnod cyntaf y cwrs dynodedig, ddod o hyd i'r naill na'r llall o rieni'r ceisydd neu nad yw'n rhesymol ymarferol cysylltu â'r naill neu'r llall ohonynt;
- (e) pan nad yw'r ceisydd wedi cyfathrebu â'r naill riant na'r llall yn ystod cyfnod o un flwyddyn cyn diwrnod cyntaf y cwrs dynodedig neu os yw'r ceisydd, ym marn Gweinidogion Cymru, wedi dangos ar seiliau eraill ei fod wedi ymddieithrio yn anadferadwy oddi wrth ei rieni;
- (f) pan fu'r ceisydd yn derbyn gofal gan awdurdod lleol o fewn ystyr adran 74 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014⁽¹⁾ neu yn ôl y digwydd adran 22 o Ddeddf Plant 1989⁽²⁾ drwy gydol unrhyw gyfnod o dri mis yn diweddu ar neu ar ôl y dyddiad y cyrhaeddodd y ceisydd ei ben-blwydd yn 16 oed a chyn diwrnod cyntaf y cwrs dynodedig, ac na fu, ar unrhyw adeg o dan ofal neu reolaeth ei rieni yn ystod y cyfnod o'i ben-blwydd yn 16 oed ymlaen;
- (g) pan fo rhieni'r ceisydd yn preswyllo y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd a bod Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni naill ai—
 - (i) y byddai asesu incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at eu hincwm gweddilliol yn gosod y rhieni hynny mewn perygl; neu

(1) 2014 (dccc 4).

(2) 1989 (p. 41) fel y'i diwygiwyd.

- (ii) na fyddai'n rhesymol ymarferol i'r rhieni hynny, o ganlyniad i gyfrifiad mewn perthynas â pharagraff 9, anfon unrhyw arian perthnasol i'r Deyrnas Unedig;
 - (h) pan fo paragraff 12(9) neu baragraff 15(7) yn gymwys a bod y rhiant mwyaf priodol ym marn Gweinidogion Cymru at ddibenion y paragraffau hynny wedi marw (ni waeth a oedd gan y rhiant o dan sylw bartner ai peidio);
 - (i) pan fo'r ceisydd yn aelod o urdd grefyddol ac yn preswyllo yn un o dai'r urdd honno ar ddiwrnod cyntaf y cwrs dynodedig;
 - (j) pan fo'r ceisydd yn gofalu am berson sydd o dan 18 oed ar ddiwrnod cyntaf y cwrs dynodedig, neu y mae'n dod i'w ran i ymgymryd â gofal person sydd o dan 18 oed yn ystod Blwyddyn Academiaidd 2017/2018;
 - (k) pan fo'r ceisydd ("A" yn yr is-baragraff hwn) wedi ei gynnal ei hun o'i enillion am unrhyw gyfnod neu gyfnodau a ddaeth i ben cyn diwrnod cyntaf y cwrs dynodedig, a'r rheini'n gyfnodau nad ydynt (o'u hagregu) yn llai na thair blynedd, ac at ddibenion y paragraff hwn, trinnir A fel pe bai'n ei gynnal ei hun o'i enillion yn ystod unrhyw gyfnod—
 - (i) pan oedd A yn cymryd rhan mewn trefniadau ar gyfer hyfforddiant i'r di-waith o dan unrhyw gynllun a oedd yn cael ei weithredu, ei noddi neu ei ariannu gan unrhyw un o awdurdodau neu asiantaethau'r wladwriaeth, boed cenedlaethol, rhanbarthol neu leol ("awdurdod perthnasol");
 - (ii) pan oedd A yn cael budd-dal sy'n daladwy gan unrhyw awdurdod perthnasol mewn cysylltiad â pherson sydd ar gael i'w gyflogi ond sy'n ddi-waith;
 - (iii) pan oedd A ar gael i'w gyflogi ac wedi cydymffurfio ag unrhyw ofyniad ynglŷn â chofrestru a osodwyd gan awdurdod perthnasol fel amod hawlogaeth i gymryd rhan mewn trefniadau ar gyfer cael hyfforddiant neu fudd-dal;
 - (iv) pan oedd A yn cael unrhyw bensiwn, lwfans neu fudd-dal arall a oedd yn cael ei dalu iddo gan unrhyw berson oherwydd anabledd, gwelyfod, anaf neu salwch.
- (2) At ddiben y Cynllun hwn, mae ceisydd yn fyfyrwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd os yw'r ceisydd—

(a) yn bodloni gofynion paragraff 3(3) (ac eithrio paragraff 3(3)(d)); a

(b) yn dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r achosion ym mharagraff 17(1)(a) i (k).

(3) At ddiben y Cynllun hwn, trinnir ceisydd a fyddai fel arall yn fyfyrwr cymwys annibynnol sy'n dychwelyd fel myfyrwr cymwys annibynnol newydd—

(a) os yw'r ceisydd yn dod o fewn paragraff 17(1)(a); a

(b) os nad oedd y ceisydd yn dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r achosion ym mharagraff 17(1)(a) i (k) ym Mlwyddyn Academaidd 2014/15.

RHAN 7

TALIADAU

Presenoldeb

18.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru ailgyfrifo hawlogaeth myfyrwr cymwys i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru yn unol ag is-baragraff (2) os na fu presenoldeb y myfyrwr yn foddhaol ar y cwrs dynodedig y gwnaeth gais am Grant Dysgu Llywodraeth Cymru mewn cysylltiad ag ef.

(2) Y fformiwla ar gyfer ailgyfrifo yw—

$$HA = \frac{GB}{PP} \times GDLIC$$

Yn y fformiwla hon—

ystyr “GB” (“AA”) yw nifer y diwrnodau y bu'r myfyrwr yn bresennol ac yr hysbyswyd Gweinidogion Cymru amdanynt gan y sefydliad (neu'r darparwr) sy'n cyflenwi'r cwrs, gan farnu bod y nifer hwnnw yn cynnwys unrhyw gyfnodau o absenoldeb oherwydd salwch nad yw eu cyfanswm yn fwy na 60 niwrnod;

ystyr “GDLIC” (“WGLG”) yw'r hawlogaeth i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru a gyfrifir yn unol â pharagraff 7 neu 8 fel y bo'n briodol;

ystyr “PP” (“PA”) yw nifer y diwrnodau, o'r diwrnod cyntaf i'r olaf, o bresenoldeb gofynnol ar y cwrs; ac

ystyr “HA” (“RE”) yw'r hawlogaeth a ailgyfrifwyd.

Talu Grant Dysgu Llywodraeth Cymru

19.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru dalu (yn ddarostyngedig i is-baragraff (3)) y grant y mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i'w gael o dan y Cynllun hwn (fel y caniateir ei ailasesu neu ei ailgyfrifo fel y darperir ar ei gyfer yn y Cynllun hwn) yn y modd, yn y rhandaliadau (os oes rhai) ac ar unrhyw adegau sy'n briodol yn eu barn hwy, ac wrth arfer eu swyddogaethau o dan y paragraff hwn, cânt wneud taliadau dros dro tra disgwylir cyfrifiad terfynol swm Grant Dysgu Llywodraeth Cymru y mae'r myfyriwr cymwys yn cymhwyso i'w gael.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn amod o'r hawlogaeth i gael taliad bod y myfyriwr cymwys yn rhoi iddynt fanylion cyfrif banc neu gyfrif cymdeithas adeiladu yn y Deyrnas Unedig, y caniateir i daliadau gael eu gwneud iddo drwy drosglwyddiad electronig.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru atal neu gadw'n ôl daliad o Grant Dysgu Llywodraeth Cymru, neu ran ohono, i fyfyrwr—

- (a) os oes unrhyw wybodaeth a gyflwynwyd i Weinidogion Cymru gan neu ar ran y myfyriwr yn anghywir mewn unrhyw fodd berthnasol; neu
- (b) os â'r myfyriwr yn fethdalwr neu os yw'n dioddef unrhyw atafaelu, darafael, atafaeliad neu broses arall sy'n effeithio ar unrhyw rai o asedau'r myfyriwr; neu
- (c) os yw'r myfyriwr ar unrhyw adeg, ym marn Gweinidogion Cymru, yn dangos, drwy ei ymddygiad, ei fod yn anffit i gael Grant Dysgu Llywodraeth Cymru.

Gordalu

20. Rhaid i berson, os yw Gweinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol iddo wneud hynny, ad-dalu unrhyw swm a dalwyd i'r person hwnnw o dan y Cynllun hwn sydd, am ba reswm bynnag, yn fwy na swm Grant Dysgu Llywodraeth Cymru y mae gan y person hwnnw hawlogaeth i'w gael o dan y Cynllun hwn.

21. Caiff Gweinidogion Cymru, ar unrhyw adeg, ofyn i berson am wybodaeth y maent yn ystyried ei bod yn ofynnol i adennill Grant Dysgu Llywodraeth Cymru oddi wrth y person hwnnw.

22. Pan fo Gweinidogion Cymru wedi gofyn am wybodaeth o dan baragraff 21, cânt gadw'n ôl unrhyw daliad o Grant Dysgu Llywodraeth Cymru hyd nes y bydd y person yn darparu'r wybodaeth y gofynnwyd amdani neu esboniad boddhaol am beidio â chydymffurfio â'r cais.

Enw

Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes, un o
Weinidogion Cymru

Dyddiad

YR ATODLEN Paragraff 3

Myfyrwyr Cymwys

RHAN 1

Dehongli

1.—(1) At ddibenion yr Atodlen hon—

ystyr “aelod o deulu” (“*family member*”) (oni nodir fel arall) yw—

- (a) mewn perthynas â gweithiwr trawsffiniol AEE, gweithiwr mudol AEE, person hunangyflogedig trawsffiniol AEE neu berson hunangyflogedig AEE—
 - (i) priod y person hwnnw neu ei bartner sifil;
 - (ii) disgynyddion uniongyrchol y person neu ddisgynyddion priod neu bartner sifil y person sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu
 - (bb) yn ddibynyddion y person neu’n ddibynyddion priod neu bartner sifil y person; neu
 - (iii) perthynas uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol y person hwnnw neu yn llinach esgynnol priod neu bartner sifil y person hwnnw;
- (b) mewn perthynas â pherson cyflogedig Swisaidd, person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd, person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd neu berson hunangyflogedig Swisaidd—
 - (i) priod y person hwnnw neu ei bartner sifil; neu
 - (ii) plentyn y person hwnnw neu blentyn priod neu bartner sifil y person hwnnw;
- (c) mewn perthynas â gwladolyn UE sy’n dod o fewn Erthygl 7(1)(c) o Gyfarwyddeb 2004/38—
 - (i) priod y gwladolyn neu ei bartner sifil; neu
 - (ii) disgynyddion uniongyrchol y gwladolyn neu ddisgynyddion uniongyrchol priod neu bartner sifil y gwladolyn sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu

- (bb) yn ddibynyddion y gwladolyn neu'n ddibynyddion priod neu bartner sifil y gwladolyn;
- (d) mewn perthynas â gwladolyn UE sy'n dod o fewn Erthygl 7(1)(b) o Gyfarwydddeb 2004/38—
 - (i) priod y gwladolyn neu ei bartner sifil;
 - (ii) disgynyddion uniongyrchol y gwladolyn neu ddisgynyddion uniongyrchol priod neu bartner sifil y gwladolyn sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu
 - (bb) yn ddibynyddion y gwladolyn neu'n ddibynyddion priod neu bartner sifil y gwladolyn; neu
 - (iii) perthynas uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol y gwladolyn neu yn llinach esgynnol priod neu bartner sifil y gwladolyn;

ystyr “Ardal Economaidd Ewropeaidd” (“*European Economic Area*”) yw'r ardal a ffurfir gan y Gwladwriaethau AEE;

ystyr “Cyfarwydddeb 2004/38” (“*Directive 2004/38*”) yw Cyfarwydddeb 2004/38/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 29 Ebrill 2004⁽¹⁾ ar hawliau dinasyddion yr Undeb ac aelodau o'u teuluoedd i symud a phreswyllo'n rhydd yn nhiriogaeth yr Aelod-wladwriaethau;

ystyr “Cytundeb yr AEE” (“*EEA Agreement*”) yw'r Cytundeb ar yr Ardal Economaidd Ewropeaidd a lofnodwyd yn Oporto ar 2 Mai 1992⁽²⁾, fel y'i haddaswyd gan y Protocol a lofnodwyd ym Mrwsel ar 17 Mawrth 1993⁽³⁾;

ystyr “Cytundeb y Swistir” (“*Swiss Agreement*”) yw'r Cytundeb rhwng yr Undeb Ewropeaidd a'i Haelod-wladwriaethau, o'r naill ran, a Chyddfederasiwn y Swistir, o'r rhan arall, ar Symudiad Rhydd Personau a lofnodwyd yn Lwcsembwrg ar 21 Mehefin 1999⁽⁴⁾ ac a ddaeth i rym ar 1 Mehefin 2002;

ystyr “ffoadur” (“*refugee*”) yw person a gydnabyddir gan Lywodraeth Ei Mawrhydi yn ffoadur o fewn ystyr Confensiwn y Cenhedloedd Unedig sy'n ymwneud â Statws Ffoaduriaid a wnaed yng Ngenefa ar 28 Gorffennaf 1951 fel y'i hestynnwyd gan y Protocol iddo a ddaeth i rym ar 4 Hydref 1967;

(1) OJ L158, 30.04.2004, tt. 77-123.

(2) Gorch. 2073.

(3) Gorch. 2183.

(4) Gorch. 4904.

ystyr “gweithiwr” yw “worker” o fewn ystyr Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu Gytundeb yr AEE, yn ôl y digwydd;

ystyr “gweithiwr mudol AEE” (“*EEA migrant worker*”) yw gwladolyn AEE sy’n weithiwr, ac eithrio gweithiwr trawsffiniol AEE, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “gweithiwr trawsffiniol AEE” (“*EEA frontier worker*”) yw gwladolyn AEE sydd—

- (a) yn weithiwr yng Nghymru; a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu’r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “gwladolyn AEE” (“*EEA national*”) yw gwladolyn o Wladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig;

ystyr “gwladolyn UE” (“*EU national*”) yw gwladolyn o Aelod-wladwriaeth o’r Undeb Ewropeaidd;

ystyr “Gwladwriaeth AEE” (“*EEA State*”) yw aelod-wladwriaeth o’r Ardal Economaidd Ewropeaidd;

ystyr “person cyflogedig” (“*employed person*”) yw person cyflogedig o fewn ystyr Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;

ystyr “person cyflogedig Swisaidd” (“*Swiss employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sy’n berson cyflogedig, ac eithrio person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd” (“*Swiss frontier employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sydd—

- (a) yn berson cyflogedig yng Nghymru; a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu yn y Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person hunangyflogedig” (“*self-employed person*”) yw—

- (a) mewn perthynas â gwladolyn AEE, person sy’n hunangyflogedig o fewn ystyr Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu Gytundeb yr AEE, yn ôl y digwydd; neu
- (b) mewn perthynas â gwladolyn Swisaidd, person sy’n berson hunangyflogedig o fewn ystyr Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;

ystyr “person hunangyflogedig AEE” (“*EEA self-employed person*”) yw gwladolyn AEE sy’n berson hunangyflogedig, ac eithrio person hunangyflogedig trawsffiniol AEE, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person hunangyflogedig Swisaidd” (“*Swiss self-employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sy’n berson hunangyflogedig, ac eithrio person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person hunangyflogedig trawsffiniol AEE” (“*EEA frontier self-employed person*”) yw gwladolyn AEE sydd—

- (a) yn berson hunangyflogedig yng Nghymru; a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu’r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd” (“*Swiss frontier self-employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sydd—

- (a) yn berson hunangyflogedig yng Nghymru; a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE, ac eithrio’r Deyrnas Unedig, ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu yn y Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros” (“*person with leave to enter or remain*”) yw person (“P” yn y diffiniad hwn)—

- (a) sydd—
 - (i) wedi gwneud cais am statws ffoadur ond sydd, o ganlyniad i’r cais hwnnw, wedi ei hysbysu’n ysgrifenedig gan berson sy’n gweithredu o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref, er yr ystyrir nad yw P yn gymwys i gael ei gydnabod yn ffoadur, y credir ei bod yn iawn caniatáu iddo ddod i mewn i’r Deyrnas Unedig neu aros ynddi ar sail diogelwch dyngarol neu ganiatâd yn ôl disgresiwn⁽¹⁾; neu
 - (ii) heb wneud cais am statws ffoadur ond sydd wedi ei hysbysu’n ysgrifenedig gan berson sy’n gweithredu o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref y credir ei bod yn iawn caniatáu i P ddod

(1) Caiff yr Ysgrifennydd Gwladol roi caniatâd yn ôl disgresiwn o dan adran 3(1)(b) o Ddeddf Mewnfudo 1971.

i mewn i'r Deyrnas Unedig neu aros
ynddi ar sail caniatâd yn ôl disgrisiwn;

- (b) y mae caniatâd wedi ei roi iddo i ddod i mewn neu i aros yn unol â hynny;
- (c) nad yw cyfnod ei ganiatâd i ddod i mewn neu i aros wedi dod i ben, neu y mae'r cyfnod hwnnw wedi ei adnewyddu ac nad yw'r cyfnod y cafodd ei adnewyddu ar ei gyfer wedi dod i ben, neu y mae apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a Lloches 2002(1)) mewn cysylltiad â'i ganiatâd i ddod i mewn neu i aros; a
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod er pan roddwyd caniatâd iddo i ddod i mewn neu i aros;

mae i "wedi setlo" yr ystyr a roddir i "settled" gan adran 33(2A) o Ddeddf Mewnfudo 1971(2); ac

ystyr "Ynysoedd" ("*Islands*") yw Ynysoedd y Sianel ac Ynys Manaw.

(2) At ddibenion yr Atodlen hon, mae "rhiant" ("*parent*") yn cynnwys gwarcheidwad, unrhyw berson arall a chanddo gyfrifoldeb rhiant dros blentyn ac unrhyw berson a chanddo ofal am blentyn ac mae "plentyn" ("*child*") i gael ei ddehongli yn unol â hynny.

(3) At ddibenion yr Atodlen hon, mae person sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru, Lloegr, yr Alban, Gogledd Iwerddon neu'r Ynysoedd, o ganlyniad i fod wedi symud o un o'r ardaloedd hynny at ddiben ymgymryd—

- (a) â'r cwrs presennol; neu
- (b) gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, â chwrs yr ymgymrodd y person ag ef yn union cyn ymgymryd â'r cwrs presennol,

i gael ei ystyried yn berson sy'n preswyllo fel arfer yn y lle y mae wedi symud ohono.

(4) At ddibenion yr Atodlen hon, mae person ("P" yn yr is-baragraff hwn) i gael ei drin fel rhywun sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru, y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd neu yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci pe bai P wedi bod yn preswyllo felly oni bai am y ffaith bod—

- (a) P;
- (b) priod P neu ei bartner sifil;
- (c) rhiant P; neu

(1) 2002 p. 41.

(2) 1971 p. 77. Mewnosodwyd is-adran (2A) gan baragraff 7 o Atodlen 4 i Ddeddf Cenedligrwydd Prydeinig 1981 (p. 61).

- (d) yn achos perthynas uniongyrchol dibynnol yn y llinach esgynnol, plentyn P neu briod neu bartner sifil y plentyn,

yn gyflogedig dros dro neu wedi bod yn gyflogedig dros dro y tu allan i Gymru, y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd neu, yn ôl y digwydd, y tu allan i'r diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci.

(5) At ddibenion is-baragraff (4), mae cyflogaeth dros dro y tu allan i Gymru, y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd neu'r diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci yn cynnwys—

- (a) yn achos aelodau o luoedd rheolaidd llynges, byddin neu lu awyr y Goron, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i'r Deyrnas Unedig fel aelodau o luoedd o'r fath; a
- (b) yn achos aelodau o luoedd arfog rheolaidd Gwladwriaeth AEE neu'r Swistir, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i'r diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir fel aelodau o luoedd o'r fath, ac
- (c) yn achos aelodau o luoedd arfog rheolaidd Twrci, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i'r diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci fel aelodau o luoedd o'r fath.

(6) At ddibenion yr Atodlen hon mae ardal—

- (a) nad oedd gynt yn rhan o'r Undeb Ewropeaidd neu'r Ardal Economaidd Ewropeaidd; ond
- (b) sydd ar unrhyw adeg cyn neu ar ôl i'r Cynllun hwn ddod i rym wedi dod yn rhan o'r naill neu'r llall, neu o'r ddwy, o'r ardaloedd hyn,

i gael ei hystyried fel pe bai bob amser wedi bod yn rhan o'r Ardal Economaidd Ewropeaidd.

RHAN 2

Categoriâu

Personau sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig

2.—(1) Person sydd ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig—

- (a) wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac eithrio am y rheswm ei fod wedi ennill yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (b) yn preswyllo fel arfer yng Nghymru;

- (c) wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; a
- (d) yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), na fu'n preswyllo yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd yn ystod unrhyw ran o'r cyfnod y cyfeirir ato ym mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser.

(2) Nid yw paragraff (d) o is-baragraff (1) yn gymwys i berson sy'n cael ei drin fel pe bai'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd yn unol â pharagraff 1(4).

3. Person—

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig yn rhinwedd ennill yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig;
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; a
- (d) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato yn is-baragraff (c), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato yn is-baragraff (c).

Ffoduriaid ac aelodau o'u teuluoedd

4. —(1) Person—

- (a) sy'n ffodur;
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er iddo gael ei gydnabod yn ffodur; ac
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

(2) Person—

- (a) sy'n briod neu'n bartner sifil i ffodur;
- (b) a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r ffodur ar y dyddiad y gwnaeth y ffodur gais am loches;
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â

phreswyllo felly er pan gafodd ganiatâd i aros yn y Deyrnas Unedig; a

- (d) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

(3) Person—

- (a) sy'n blentyn i ffoadur neu'n blentyn i briod neu i bartner sifil ffoadur;
- (b) ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur gais am loches, a oedd yn blentyn i'r ffoadur neu'n blentyn i berson a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r ffoadur ar y dyddiad hwnnw;
- (c) a oedd o dan 18 oed ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur gais am loches;
- (d) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er pan gafodd ganiatâd i aros yn y Deyrnas Unedig; ac
- (e) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

Personau sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ac aelodau o'u teuluoedd

5.—(1) Person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros—

- (a) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er pan roddwyd caniatâd iddo i ddod i mewn neu i aros; a
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

(2) Person—

- (a) sy'n briod neu'n bartner sifil i berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
- (b) a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ar y dyddiad y gwnaeth y person hwnnw—
 - (i) y cais am loches; neu
 - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgrisiwn, pan na wnaed cais am loches;
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er pan roddwyd caniatâd iddo i ddod i mewn neu i aros yn y Deyrnas Unedig; a
- (d) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

(3) Person—

- (a) sy'n blentyn i berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros neu sy'n blentyn i briod neu i bartner sifil person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
- (b) a oedd, ar y dyddiad y gwnaeth y person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros—
 - (i) y cais am loches; neu
 - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgresiwn, pan na wnaed cais am loches,
 yn blentyn i'r person hwnnw neu'n blentyn i berson a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ar y dyddiad hwnnw;
- (c) a oedd o dan 18 oed ar y dyddiad y gwnaeth y person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros—
 - (i) y cais am loches; neu
 - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgresiwn, pan na wnaed cais am loches;
- (d) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er i'r person hwnnw gael caniatâd i ddod i mewn neu i aros yn y Deyrnas Unedig; ac
- (e) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

Gwladolion Syriaidd ac aelodau o'u teuluoedd

6.—(1) Person—

- (a) sy'n wladolyn Syriaidd—
 - (i) sydd wedi cael caniatâd i ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig ar sail diogelwch dyngarol o dan y Rhaglen Adsefydlu Personau Hyglwyf o Syria a weithredir o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref;
 - (ii) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy'r amser er cael caniatâd i ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig; a
 - (iii) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; neu
- (b) sy'n briod, yn bartner sifil neu'n blentyn i berson o'r math a ddisgrifir ym mharagraff (a) ac sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

Gweithwyr, personau cyflogedig, personau hunangyflogedig ac aelodau o'u teuluoedd

7.—(1) Person—

(a) sydd—

- (i) yn weithiwr mudol AEE neu'n berson hunangyflogedig AEE;
 - (ii) yn berson cyflogedig Swisaidd neu'n berson hunangyflogedig Swisaidd;
 - (iii) yn aelod o deulu person a grybwyllir yn is-baragraff (i) neu (ii);
 - (iv) yn weithiwr trawsffiniol AEE neu'n berson hunangyflogedig trawsffiniol AEE;
 - (v) yn berson cyflogedig trawsffiniol Swisaidd neu'n berson hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd; neu
 - (vi) yn aelod o deulu person a grybwyllir yn is-baragraff (iv) neu (v);
- (b) yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; ac
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

(2) Nid yw paragraff (b) o is-baragraff (1) yn gymwys pan fo'r person sy'n gwneud cais am gymorth yn dod o fewn paragraff (a)(iv), (v) neu (vi) o is-baragraff (1).

8. Person—

- (a) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig;
- (b) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; ac
- (c) sydd â hawlogaeth i gael cymorth yn rhinwedd Erthygl 10 o Reoliad (EU) Rhif 492/2011 y Cyngor ar symudiad rhydd ar gyfer gweithwyr(1).

Personau sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac sydd wedi arfer hawl i breswyllo yn rhywle arall

9.—(1) Person—

(1) OJ Rhif L141, 27.05.2011, t. 1.

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig;
- (b) a oedd yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ac wedi setlo yn y Deyrnas Unedig yn union cyn gadael y Deyrnas Unedig ac sydd wedi arfer hawl i breswyllo;
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar y diwrnod pan fydd tymor cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig yn dechrau mewn gwirionedd;
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; ac
- (e) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato ym mharagraff (d), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddibenion cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato ym mharagraff (d).

(2) At ddibenion y paragraff hwn, mae person wedi arfer hawl i breswyllo—

- (a) os yw'r person hwnnw yn wladolyn o'r Deyrnas Unedig, yn aelod o deulu gwladolyn o'r Deyrnas Unedig at ddibenion Erthygl 7 o Gyfarwydddeb 2004/38 (neu ddibenion cyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb y Swistir) neu'n berson sydd â hawl i breswyllo'n barhaol sydd ym mhob achos wedi arfer hawl o dan Erthygl 7 o Gyfarwydddeb 2004/38 neu unrhyw hawl gyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb y Swistir mewn gwladwriaeth ac eithrio'r Deyrnas Unedig; neu
- (b) yn achos person sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac sydd â hawl i breswyllo'n barhaol, os yw'r person hwn yn mynd i'r wladwriaeth o fewn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir y mae'n wladolyn iddi neu y mae'r person y mae'n aelod o deulu mewn perthynas ag ef yn wladolyn iddi.

Gwladolion UE

10.—(1) Person—

- (a) sy'n wladolyn UE ac eithrio gwladolyn o'r Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig;

- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig;
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd yn union cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; a
- (d) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato ym mharagraff (c), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato ym mharagraff (c).

(2) Pan fo gwladwriaeth yn ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd ar ôl diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs a bod person yn wladolyn o'r wladwriaeth honno, trinnir y gofyniad ym mharagraff (a) o is-baragraff (1) i fod yn wladolyn UE ac eithrio gwladolyn o'r Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig fel gofyniad sydd wedi ei fodloni.

Plant gwladolion Swisaidd

11. Person—

- (a) sy'n blentyn i wladolyn Swisaidd y mae ganddo hawlogaeth i gael cymorth yn y Deyrnas Unedig yn rhinwedd Erthygl 3(6) o Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig;
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; a
- (d) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato yn is-baragraff (c), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato yn is-baragraff (c).

Plant gweithwyr Twrcaidd

12. —(1) Person—

- (a) sy'n blentyn i weithiwr Twrcaidd;

- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig; ac
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs dynodedig.

(2) Yn y paragraff hwn "gweithiwr Twrcaidd" ("*Turkish worker*") yw gwladolyn Twrcaidd—

- (a) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd; ac
- (b) sy'n cael, neu sydd wedi cael, ei gyflogi'n gyfreithlon yn y Deyrnas Unedig.